

cultuur & media

Windesheim Gebouw X in Zwolle, Broekbakema, winnaar Oost

Een krachtig gebouw met een moderne uitstraling en heldere indeling, typeert de jury dit gebouw voor de Hogeschool voor journalistiek en economie. Zonlicht dringt dankzij het centrale atrium diep het gebouw in, dat ook nog eens zeer duurzaam is. 'Dit moet een feest zijn om in te studeren', aldus de jury. FOTO MENNO EMMINK

Energieneutraal monument in Driebergen van Zecc Architecten, winnaar Noordwest/Centrum

De eigenaren van een monumentale villa wilden hun huis niet alleen restaureren maar ook energieneutraal maken. In een glazen huisje in de tuin zijn alle nieuwe installaties samengebond en zichtbaar voor het publiek. De jury: 'Deze villa is een krachtig architectonisch antwoord op een maatschappelijk relevante vraag'. FOTO CORNBREAD WORKS

Veertien kandidaten dingen mee naar de titel Gebouw van het jaar. De winnaar kan zomaar een wijk zijn.

Tijd van iconen

Henny de Lange

W ordt het de Zwarte Parel in Rotterdam, de Loopgraafbrug in Halsteren of de wijk Ittersumerlanden in Zwolle? Of gaat Bloemhof in Groningen vandaag aan de haal met de architectuurprijs BNA Gebouw van het jaar 2011?

Voor de zesde keer organiseert de Bond van Nederlandse Architecten (BNA) deze wedstrijd om de aandacht te vestigen op de nieuwste architectuur van Nederland. Wie verwacht dat het aanbod dit keer schraal is, vanwege de crisis die de architectenbranche zwaar heeft getroffen, heeft het mis. De effecten van faillissementen en saneringen zullen vanwege de lange tijd die is gemoeid met de voorbereiding en uitvoering van bouwprojecten, pas over een paar jaar merkbaar zijn, verwacht architect Frits van Dongen, voorzitter van de landelijke jury. De meeste projecten die nu genomineerd zijn, lagen al voor de crisis op de tekentafel.

Vijf regionale jury's hebben uit de honderden inzendingen er veertien genomineerd. Enige voorwaarde is dat de projecten het afgelopen jaar in gebruik zijn genomen. Per regio is één winnaar gekozen. Samen met de overige negen nominaties dingen die mee naar de hoofdprijs. Onder de genomineerden bevinden zich particuliere woonhuizen, woongebouwen, kantoor- en bedrijfspanden, complete woonwijken, scholen en een brug.

Voor de jury lijkt het onbegonnen werk om een keuze te maken uit zulke uiteenlopende projecten. "Een villa is niet te vergelijken met een kantoorgebouw", erkent Van Dongen. "Maar als je de projecten gaat beoordelen op criteria als creativiteit, originaliteit en duurzaamheid, zie je al gauw of een gebouw een overwaarde heeft." Het moet tot de verbeelding spreken en daarnaast is van belang of de oplossingen die de architect heeft bedacht bijdragen aan de vernieuwing en verbetering van het vak en een voorbeeldfunctie kunnen vervullen. Bij de vijf regionale winnaars is dat zonder meer het geval, blijkt uit de juryrapporten. Uit de nominaties is ook op te maken dat de tijd dat architecten vooral gespitst waren op het bouwen van iconen, voorbij is.

Van Dongen: "De samenleving zit daar ook niet meer op te wachten." Er is meer behoefte aan duurzame gebouwen, hergebruik en met zorg ontwikkelde woonwijken, waarin ook aandacht is voor de openbare ruimte. Een mooi voorbeeld hiervan is de wijk Ittersumerlanden in Zwolle. De slecht geïsoleerde woningen in deze dertig jaar oude wijk waren toe aan renovatie. Ook was de openbare ruimte verloederd. Tijdens workshops die Heren 5 architecten uit Amsterdam met de bewoners hielden, bleek dat ze tevreden waren over de dorps sfeer in hun buurt. Dat dorpsgevoel hebben de architecten versterkt door onder meer hagen aan te planten. De hui-

voorbij

zen kregen een nieuwe jas: een dak en gevel met kantige contouren die doen denken aan boerenschuren. Daardoor heeft de wijk de allure van een tuinstad gekregen.

Wat verder opvalt is dat minder snel gekozen wordt voor bulldozers en sloopkogels om gedateerde flatgebouwen en bedrijfspanden te slopen. Zo laat de Dutch Health Tec Academy op het bedrijventerrein Overvecht zien dat je met minimale middelen maximaal resultaat kunt halen. JHK Architecten slaagde erin een voormalig bedrijfspand uit 1969 te verbouwen tot een eigentijdse school voor gezondheidstechniek. Het bureau maakte gebruik van de al aanwezige materialen, waaronder oude binnendeurkozijnen.

Eén van de meest spraakmakende voorbeelden van hergebruik is de Zwarte Parel in Rotterdam: een honderd jaar oude klushuis in een achterstandsbuurt in Rotterdam die door Studio Rolf in samenwerking met Zecc Architecten werd verbouwd tot een moderne stadswoning met studio en daktuin, met een pikzwarte voorgevel en een zijgevel van kunstgras.

Zoals elk jaar is er ook weer een frivool buitenbeentje: dat is een 'onzichtbare' loopgraafbrug voor Fort de Roovere in Halsteren van Ro&AD Architecten. De brug ligt als een sleuf in de gracht om het voormalige verdedigingswerk en volgt fraai de contouren van het landschap. Pas als je dichterbij komt openbaart zich de sleuf naar het fort.

Voetgangersbrug voor Fort de Roovere in Halsteren, RO&AD Architecten, winnaar Zuid

Een zo goed als onzichtbare brug in de vorm van een loopgraaf naar een fort. Een vondst, vindt de jury, omdat het niet in de natuur van een fort zit om in verbinding te staan met de buitenwereld. 'Een origineel en fascinerend bouwwerk, waarin alle vaardigheden van het vak op een intelligente en slimme manier bij elkaar komen.'

De intense stad, Bloemhof in Groningen, architectenbureau Marlies Rohmer, winnaar Noord

De jury prijst de 'aandacht en liefde' waarmee Rohmer dit 'stoere, expressieve en compacte' woongebouw met 45 startersappartementen heeft ingebed in de omgeving. De bedrijfsruimtes in de plint zorgen voor levendigheid op straat. Het reliëf in de gevel voorkomt dat het gebouw massief overkomt. FOTO MARCEL VAN DER BURG

Zwarte Parel in Rotterdam, Rolf fr. samen met Zecc Architecten, winnaar Delta.

Rotterdam-Zuid herbergt met dit verbouwde klushuis een 'prijswinnend juweeltje', meent de jury, die onder de indruk is van dit 'op maat gemaakte kunstwerk, wars van stereotypen, met op alles een eigen stempel en grotendeels met eigen handen gemaakt'. De voorgevel is pikzwart geschilderd. In de met kunstgras beklede zijgevel zijn ramen gemaakt, zodat er ook licht vanuit het zuiden de woning binnenvalt. FOTO FRANK HANSWIJK

Veelbesproken Inntel Hotel op omslag van Jaarboek Architectuur

Parallel aan de verkiezing van het BNA Gebouw van het jaar is ook het Jaarboek Architectuur in Nederland 2010/2011 verschenen. Dit boek biedt een overzicht van belangwekkende bouwprojecten die zijn opgeleverd. De redactie kiest uit de honderden inzendingen circa dertig projecten die tot de verbeelding spreken of model staan voor belangrijke ontwikkelingen en trends in de architectuur.

Voorals architecten kijken altijd reikhalzend uit naar dit boek, in de hoop dat hun ontwerp er ook in staat. En het geldt als een grote eer om op het omslag te staan. Dit jaar valt die eer ten deel aan het Inntel Hotel in Zaandam, waarvan de vier gevels bestaan uit 70 gestapelde Zaanse huizen. Dit gebouw laat niemand onberoerd, constateert de redactie. De spectaculaire beelden gingen de wereld

over en de discussies over het ontwerp van architect Wilfried van Winden waren niet van de lucht. De meningen zijn sterk verdeeld: men vindt het prachtig of superkitsch. En die discussie krijgt zeker een nieuwe impuls door de verrassende en gedurfde keuze om dit hotel op de cover te zetten.

Architectuur in Nederland. Jaarboek 2010/2011, NAI Uitgevers.

advertentie

KUNST

Adverteren ? T 020 562 62 00

LAATSTE WEKEN!
NEOCLASSICISME
EN BIEDERMEIER
UIT DE COLLECTIES
VAN DE VORST VAN
LIECHTENSTEIN
FUNDATIE
WWW.MUSEUMDEFUNDATIE.NL

Met uw advertentie in Kunst bereikt u een groot en zeer geïnteresseerd publiek in moderne beeldende kunst.

Bel voor advertentiemogelijkheden in Kunst (020) 562 62 00

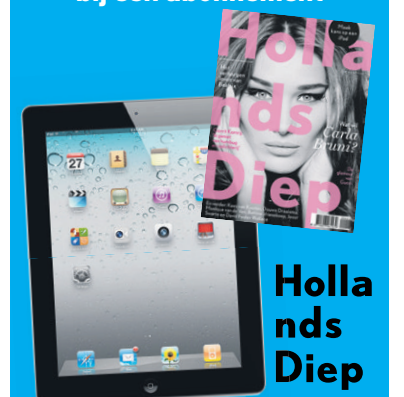

Leven in de brouwerij
Jan Steen in het
Mauritshuis
t/m 13 juni Den Haag

SIEMENS

Maak kans op
1 van de 20
iPad 2 tablets
bij een abonnement

Hollands Diep

www.hollandsdiep.nl/
ipad2